

ترجمه و برداشتی

از

قرآن مجید

جزوه ششم

ترجمه و برداشت از: استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ

وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِيَّمَا عَلَى

بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحِ الْعَالَمِينَ لِتُرَابِ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءِ

«پیشگفتار»

این جزوه با موضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبیر بیشتری در قرآن و توجه دوستان به سخنان حضرت حق جلّ و علا یادآوری شده است.

تا انشاء الله سالکین الی الله با تأمل زیادتری موفق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیاتی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سرهم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سائر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد انشاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۹۱ از سوره آل عمران

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلءُ الْأَرْضِ
ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ (۹۱)

ترجمه آیه ۹۱

کسانی که کافرند و با همان کفر می میرند، هرگز از احدی از آنها اگر به اندازه کره زمین پر از طلا فدیہ بدهند، پذیرفته نمی شود و برای آنها عذاب دردناکی هست و آنها به هیچ وجه یاورانی ندارند. (۹۱)

برداشت از آیه ۹۱ (اهمیت عقاید قبل از تزکیه نفس)

سالک الی الله باید کوشش کند که قبل از تزکیه نفس و قبل از مرگ، خود را از کفر و ناسپاسی نجات دهد و الا اگر اعتقادات صحیحی نداشته باشد و کافر بمیرد در عالم برزخ و قیامت خدای تعالی آنها را نمی بخشد و کمکی به آنها نمی کند. اگر چه تمام کره زمین را پر از طلا کرده و تقدیم نمایند و یا آنها را انفاق کنند. از اینجا معلوم می شود که اگر کسی اصول عقایدش صحیح نباشد انفاقش بی فایده و پس از مرگ راهش مشخص است و برای آنها عذاب دردناکی آماده شده و کسی نمی تواند به آنها کمک معنوی بکند.

آیه ۹۲ از سوره آل عمران

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ
اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ (۹۲)

ترجمه آیه ۹۲

هرگز به نیکی نمی رسید تا آنکه از آنچه دوست دارید انفاق کنید. و هر چه را از هر چیز انفاق کنید،

پس قطعاً خدا به آن عالم است. (۹۲)

برداشت از آیه ۹۲ (انفاق شایسته)

سالک الی الله باید خود را به نحوی تربیت کند که از آنچه خودش دوست دارد به دیگران انفاق نماید. زیرا کیفیت انفاق و کمیت آن هر دو نزد خدا محفوظ است.

آیه ۹۹ از سوره آل عمران

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَن أَمَنَ تَبِعُونَهَا

عَوَجًا وَ أَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَ مَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ (۹۹)

ترجمه آیه ۹۹

بگو: ای اهل کتاب! چرا مانع راه خدا برای کسانی که ایمان آورده‌اند می‌شوید و شما با اینکه شاهد حقیقت هستید، می‌خرابید راه را کج نشان دهید؟ و خدا به آنچه می‌کنید غافل نیست. (۹۹)

برداشت از آیه ۹۹ (سد راه خدا)

بدترین کارها سد راه خدا است. یعنی کسانی که نگذارند مردم به حقیقت دین برسند و افکار باطل را به آنها تزریق کنند و از چهارچوب آیات قرآن و روایات خارج شوند و مطالب نادرست را به خورد مردم بدهند. اینها سد راه خدا کرده‌اند.

آیات ۱۰۱ و ۱۰۲ از سوره آل عمران

وَ كَيْفَ تَكْفُرُونَ وَ أَنْتُمْ تُثَلَّىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ وَ فِيكُمْ رَسُولُهُ

وَ مَن يَعْتَصِمِ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ (۱۰۱) يَا أَيُّهَا

الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (۱۰۲)

ترجمه آیات ۱۰۱ و ۱۰۲

و چگونه کافر می شوید؟ و حال آنکه آیات خدا برای شما خوانده می شود و رسول خدا در میان شما است. و کسی که خود را به وسیله معرفت خدا ننگه دارد، به راه راست هدایت شده است. (۱۰۱)
ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بپرهیزید و حقیقت تقوای الهی را در خود ایجاد کنید و هرگز نمیرید، مگر آنکه شما مسلمان باشید. (۱۰۲)

برداشت از آیات ۱۰۱ و ۱۰۲ (مرحله صراط مستقیم)

سالک الی الله باید در تقوا آن قدر پیشرفت و تمرین کند که خود را به مقام اعتصام برساند و اعتصام در حقیقت امتناع است و از (عصم) گرفته شده یعنی فرد باتقوا آن قدر خود را از گناه ننگه می دارد و معرفت خدا و رسول خدا و پیشوایان دین یعنی ائمه اطهار علیهم السلام به او کمک می کنند تا او از همه بدیها ننگه داشته می شود و به مرحله ضعیف عصمت انبیاء می رسد یعنی خودبخود گناه نمی کند و بلکه گناه را دوست نمی دارد و اگر همه مردم این گونه شدند، تفرقه و جدایی در بین آنها نبوده و از لب گودال آتش هواهای نفسانی نجات پیدا می کنند و این معنی در زمان ظهور حضرت ولی عصر روحی فداه صدرصد تحقق پیدا می کند، زیرا همه اهل تزکیه نفس می شوند و همه در صراط مستقیم قرار می گیرند و به تقوای حقیقی و اعتصام واقعی موفق می گردند.

آیات ۱۰۴ و ۱۰۵ از سوره آل عمران

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ

عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۱۰۴) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا

وَأَخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (۱۰۵)

ترجمه آیات ۱۰۴ و ۱۰۵

و باید جمعی از شما باشند که مردم را به خوبیها دعوت کنند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند که این جمع همان رستگارانند. (۱۰۴)
و مانند آنهایی که بعد از آنکه دلائل و براهین برایشان آمد تفرقه و اختلاف ایجاد کردند، نباشید. زیرا

برای آنها عذاب بزرگی خواهد بود. (۱۰۵)

برداشت از آیات ۱۰۴ و ۱۰۵ (هدایت مردم)

بدون تردید همه افراد نمی توانند مربی دیگران باشند. حتی علمایی را دیده ایم با اینکه اهل معنی بوده اند ولی مربی نبوده اند اما لازم است جمعی راه و روش تربیت دیگران را یاد بگیرند و از خدای تعالی کمک بگیرند و مردم را به تزکیه نفس و عقاید صحیح دعوت کنند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند تا از یاران امام عصر روحی فداه شوند و حتی اگر از دنیا رفتند روح آنها معین خواهد بود.

آیه ۱۱۰ از سوره آل عمران

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا
لَّهُمْ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَ أَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ (۱۱۰)

ترجمه آیه ۱۱۰

شما بهترین امتی هستید که برای مردم بیرون آمده است. زیرا امر به معروف و نهی از منکر می کنید و به خدا ایمان آورده اید و اگر اهل کتاب ایمان می آوردند، برای آنها بهتر بود. جمعی از آنها مؤمن اند ولی بیشتر آنها فاسقند. (۱۱۰)

برداشت از آیه ۱۱۰ (امر به معروف و نهی از منکر)

سالک الی الله باید به نحوی خود را بسازد که رهبری مردم را بتواند عهده دار باشد و مردم را به لقای خدا برساند و آنها را از بدیها نهی کند و به سوی خوبیها بکشانند و خودش ایمان کاملی داشته باشد که اگر عهده دار این کارها شود، هم برای او و هم برای پیروانش بهترین چیزها در دنیا و آخرت خواهد بود.

آیات ۱۱۲-۱۱۵ از سوره آل عمران

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلِيلَةُ أَيْنَ مَا تُقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ وَ حَبْلٍ

مِنَ النَّاسِ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ

بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ

ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ (۱۱۲) لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ

قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ (۱۱۳) يُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ (۱۱۴)

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ (۱۱۵)

ترجمه آیات ۱۱۲-۱۱۵

هر جا باشند بر آنها ذلت زده شده، مگر آنکه با ریسمانی از خدا و ریسمانی از مردم در ارتباط باشند و آنها به غضبی از خدا گرفتار شده‌اند و مسکنت بر آنها زده شده. آن برای این است که آنها به آیات خدا کافر شده و انبیاء را به ناحق می‌کشند. آن به خاطر این است که گناه می‌کنند و از حدّ خود تجاوز کرده‌اند. (۱۱۲)

همه اهل کتاب مثل هم نیستند. جمعی از آنها به حقّ و حقیقت قیام می‌کنند، آیات خدا را در اوقاتی از شب می‌خوانند و آنها سجده می‌کنند. (۱۱۳)

به خدا و روز آخرت ایمان آورده و امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند و در کارهای خوب بر یکدیگر سرعت می‌گیرند و آنها از صالحین‌اند. (۱۱۴)

و آنچه از خوبی انجام می‌دهند، ندیده گرفته نمی‌شود و خدا به حالات متّین دانا است. (۱۱۵)

برداشت از آیات ۱۱۲-۱۱۵ (سحرخیزی)

یکی از کارهایی که سالک الی الله باید انجام دهد سحرخیزی و تهجد است. باید در آن موقع قرآن بخواند و در آیات الهی تدبّر کند و در تمام خوبیها بر همه سبقت بگیرد و با سرعت به طرف کمالات برود

و از مردم هم دستگیری کند و بداند که به جزای اعمال نیکش خواهد رسید.

آیات ۱۱۶-۱۲۱ از سوره آل عمران

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا

وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (۱۱۶) مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي

هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا

أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتُهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ (۱۱۷) يَا أَيُّهَا

الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ

قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءَ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ

الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ (۱۱۸) هَا أَنْتُمْ أَوْلَاءُ يُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَ

تُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمْ

الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (۱۱۹)

إِنْ تَمَسَسَكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا

وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ (۱۲۰) وَإِذْ

عَدَوْتُمْ مِنْ أَهْلِكُمْ تَبَوَّأَ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (۱۲۱)

ترجمه آیات ۱۱۶-۱۲۱

کسانی که کافر شده‌اند، اموال و اولادشان هرگز آنها را از مجازات الهی بی‌نیاز نمی‌کند و در امان نگه نمی‌دارد و آنها اهل جهنم‌اند که در آن همیشه مغلطند. (۱۱۶)

مثل آنچه را که در این زندگی دنیا انفاق می‌کنند، مانند باد سوزانی است که به زراعت مردمی که به خود ظلم کرده‌اند اصابت کند و آن را نابود نماید و خدا به آنها ظلم نکرده است، بلکه آنها به خودشان ظلم می‌کنند. (۱۱۷)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از غیر خودتان (یعنی کفار و غیر مسلمانان) دوست و محرم اسرار برای خود نگیرید. آنها از هیچ اذیتی درباره شما کوتاهی نمی‌کنند بلکه آنها دوست دارند شما ناراحت باشید. بغض و دشمنی از زیانشان آشکار شده است و آن دشمنی را که در دل مخفی می‌کنند، بیشتر از آن چیزی است که ظاهر می‌کنند. قطعاً ما برای شما آیات خود را بیان می‌کنیم، اگر شما تعقل کنید. (۱۱۸)

بله، این شماست که آنها را دوست می‌دارید، ولی آنها شما را دوست نمی‌دارند. شما ایمان به همه کتابهای آسمانی آورده‌اید و وقتی که آنها شما را ملاقات می‌کنند، به شما می‌گویند: ایمان آورده‌ایم. ولی وقتی که تنها می‌شوند، از شدت غیظی که نسبت به شما دارند، سرانگشتان خود را با دندان می‌چوند (و اظهار ناراحتی می‌کنند).

بگو: با همین غیظ و غضب بمیرید. قطعاً خدا به آنچه در دلها می‌گذرد عالم است. (۱۱۹)

اگر نیکی به شما برسد، بدشان می‌آید و اگر بدی به شما برسد، به خاطر آن خوشحال می‌شوند. اگر شما بردباری کنید و تقوی داشته باشید، نقشه‌ها و کید آنها به هیچ وجه به شما ضرر نمی‌زند. قطعاً خدا به آنچه می‌کنند احاطه دارد. (۱۲۰)

و آن وقت صبحی که از میان اهلت برای پیدا کردن اردوگاه جنگ برای مؤمنین بیرون رفتی و خدا شنوای دانائی است. (۱۲۱)

برداشت از آیات ۱۱۶-۱۲۱ (کفار و نادانها)

کفار و بعضی نادانهایی که مثل کفارند گمان می‌کنند که مال و اولاد، آنها را از همه چیز بی‌نیاز می‌کند. این فکر با تجربه ثابت شده که بسیار غلط است. زیرا تنها و تنها خدا است که انسان را در دنیا و آخرت بی‌نیاز می‌کند و آنها را خدا در آتش نادانی و جهلشان مغلط می‌فرماید.

اینها در راه رسیدن به اهداف غلطشان مخارجی را به عهده می‌گیرند ولی به جای آنکه استفاده کنند خدای تعالی به خاطر ظلمی که به خود کرده‌اند و کافر شده‌اند اموال آنها را از بین می‌برد و سودی نصیب

آنها نمی‌شود و این را بدانید که خدا به آنها ظلم نمی‌کند، بلکه آنها خودشان هستند که به خود ظلم کرده‌اند.

سالک الی الله نباید با این دسته از کفار دوست صمیمی شود. آنها چون باطنشان به صفات رذیله آلوده است، در کارهایشان خلل و فساد ایجاد می‌کنند. آنها در دل بغض شما را دارند و گاهی هم ظاهر می‌شود شما چون پاکید آنها را با صفای دل دوست دارید و به آنها اعتماد می‌کنید ولی آنها در باطن شما را دوست ندارند. اگر به شما نعمت خوبی برسد ناراحت می‌شوند و اگر ناراحت شوید آنها خوشحال می‌شوند. مرگ بر آنها باد. بگذارید با آن عداوت و دشمنی‌شان بمیرند. زیرا اگر شما صبر کنید و تقوا داشته باشید ضرری از آنها به شما نمی‌رسد.

آیات ۱۳۳-۱۳۶ از سوره آل عمران

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ

وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ (۱۳۳) الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ

وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (۱۳۴) وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ

ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا الذُّنُوبَ مِنْهُ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُ وَ لَمْ يُصِرُّوا

عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَ هُمْ يَعْلَمُونَ (۱۳۵) أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ

جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ (۱۳۶)

ترجمه آیات ۱۳۳-۱۳۶

و برای آمرزشی از طرف پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن به اندازه آسمانها و زمین است و آماده

شده برای متقین شتاب کنید. (۱۳۳)

کسانی که در حال قدرت و در حال تنگدستی انفاق می‌کنند و غیظ خود را فرو می‌نشانند و مردم را عفو می‌کنند و خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد. (۱۳۴)

و کسانی که وقتی کار بدی می‌کنند یا به خودشان ظلم می‌نمایند، به یاد خدا می‌افتند و طلب بخشش برای گناهانشان می‌کنند. و چه کسی گناهان را غیر از خدا می‌بخشد؟ و اصرار در گناه نکرده‌اند و حال آنکه آنها حقیقت را می‌دانند. (۱۳۵)

این گروه، جزای آنها مغفرتی از طرف پروردگارشان هست و بهشتی است که از پائین آنها نهرهایی جاری است و همیشه در آن می‌مانند که این نیکو اجری است برای عمل‌کنندگان. (۱۳۶)

برداشت از آیات ۱۳۳-۱۳۶ (بهشت، زندگی ابدی است)

سالک الی الله نباید زندگی را تنها منحصر به زندگی دنیا بداند. زیرا زندگی حقیقی و پر دوام او از این به بعد شروع می‌شود و خدای تعالی برای او باغ و بوستانی که به وسعت آسمانها و زمین است آماده کرده. پس باید به طرف آن همه نعمت با سرعت حرکت کند. یعنی در حال داشتن و نداشتن، روحیه انفاق داشته باشد، غضبش را کنترل کند، از بدیهای مردم بگذرد و اگر خدای نکرده گناهی انجام داد و به خود ظلم کرد، فوراً به یاد خدا بیفتد و از او عذرخواهی کند و بلکه توبه نصوح نماید که اگر این کارها را کرد خدا او را می‌بخشد و چون او از نیکوکاران است، خدا او را دوست می‌دارد و او را به آن باغ و بوستان جاودانی می‌رساند.

آیات ۱۳۷ و ۱۳۸ از سوره آل عمران

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

الْمُكْذِبِينَ (۱۳۷) هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ (۱۳۸)

ترجمه آیات ۱۳۷ و ۱۳۸

قطعاً قبل از شما سنتهایی بوده که گذشته است. پس شما روی زمین سیر و سفر کنید، پس ببینید عاقبت تکذیب‌کنندگان چگونه بوده است. (۱۳۷)

این مطالب بیانی است برای همه مردم و راهنمایی و موعظه‌ای است برای اهل تقوی. (۱۳۸)

برداشت از آیات ۱۳۷ و ۱۳۸ (استحباب مسافرت کردن)

برای سالک الی الله مستحب است که در روی زمین بسیار مسافرت کند و ببیند که عاقبت دروغویان و دیگران که قبلاً بوده‌اند چه شده است.

سالک الی الله اگر می‌خواهد به خدا نزدیک شود و او را ملاقات کند باید قرآن زیاد بخواند. زیرا قرآن راهنمای سالکین الی الله است. او را موعظه می‌کند به شرط آنکه او اهل تقوا باشد.

آیه ۱۳۹ از سوره آل عمران

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزِنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (۱)

ترجمه آیه ۱۳۹

و سست نشوید و محزون نگردید و حال آنکه شما از همه برتر و بالاترید، اگر ایمان داشته باشید. (۱۳۹)

برداشت از آیه ۱۳۹ (استقامت)

سالک الی الله نباید به هیچ وجه ضعف و سستی در مشکلات به خود راه دهد و با توجه به خدای تعالی نباید به هیچ وجه محزون شود که اگر این چنین شد و ایمان داشت از همه برتر و بهتر است.

آیات ۱۴۲ و ۱۴۳ از سوره آل عمران

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ

وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ (۱۴۲) وَ لَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّونَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ

أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (۱۴۳)

ترجمه آیات ۱۴۲ و ۱۴۳

آیا شما گمان کرده‌اید که وارد بهشت می‌شوید، بدون آنکه خدا معلوم کند چه کسانی از شما جهاد

کرده‌اند و چه کسانی در مقابل سختی‌ها بردبار بوده‌اند؟ (۱۴۲)
و قطعاً شما بودید که تقاضای مرگ می‌کردید، قبل از آنکه با مردن در جنگ روبرو شوید. سپس مرگ
را دیدید و حال آنکه شما نگاه می‌کردید. (۱۴۳)

برداشت از آیات ۱۴۲ و ۱۴۳ (امتحان خدای تعالی)

جمعی که اهمیّت به تزکیه نفس نمی‌دهند و می‌خواهند خود را جزو تزکیه‌شدگان و پاکان معرفی
کنند، در میان مردم تظاهر به خوبی می‌کنند و خود را از اولیاء خدا می‌دانند و فکر می‌کنند که اهل
بهشت‌اند ولی وقتی خدای تعالی امتحانی برای آنها پیش می‌آورد، آنها معرفی می‌شوند و خود را ضایع
می‌کنند.

آیات ۱۴۷ و ۱۴۸ از سوره آل عمران

وَ مَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي

أَمْرِنَا وَتَبَّتْ أقدامَنَا وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (۱۴۷) فَآتَاهُمُ

اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (۱۴۸)

ترجمه آیات ۱۴۷ و ۱۴۸

و سخن آنها نبود جز آنکه می‌گفتند: پروردگار ما، گناهان و اسراف ما را در امور زندگیمان ببخش و
قدمهایمان را ثابت نگهدار و ما را بر مردمان کافر یاری کن. (۱۴۷)
پس خدا ثواب دنیا و ثواب نیکوی آخرت را به آنها داد و خدا محسنین را دوست دارد. (۱۴۸)

برداشت از آیات ۱۴۷ و ۱۴۸ (استقامت)

سالک الی الله باید با تمام نیرو مراحل تزکیه نفس را بگذراند و بتواند جهاد اصغر و اکبر را انجام دهد
و از خدای تعالی بخواهد گناهان او را بیامرزد و اگر در امور زندگی اسراف کرده بر او سخت نگیرد و او را
محکم و پابرجا در مقابل مشکلات نگه دارد و او را در تمام امور یاری فرماید.

آیه ۱۵۹ از سوره آل عمران

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي
الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ (۱۵۹)

ترجمه آیه ۱۵۹

(ای پیغمبر) و به خاطر رحمتی از جانب خدا، تو در مقابل مردم نرم و مهربانی و اگر تو یک شخص خشن و سخت‌دلی می‌بودی، مردم از دورت متفرق می‌شدند. پس آنها را عفو کن و برای آنها (از خدا) طلب بخشش کن و با آنها در کارها مشورت کن و زمانی که تصمیم گرفتی، پس توکل بر خدا کن. چون قطعاً خدا کسانی را که توکل می‌کنند، دوست دارد. (۱۵۹)

برداشت از آیه ۱۵۹ (مهربانی)

سالک الی الله باید به همه مهربان باشد و باید با مؤمنین الفت داشته باشد و به نحوی سخت‌دل نباشد که مردم از او دوری کنند عفو و گذشت را شعار خود قرار دهد و برای مردم طلب مغفرت کند و در کارهای مهم با اهلش که نزد او امینند مشورت کند و به خدا توکل نماید زیرا خدا توکل‌کنندگان را دوست می‌دارد.